

## חולין דף י"ט

### הקדמה

הגמרא הביאה, שנחלקו במקום שחיטה. לחכמים שחיטה בטבעת גדולה, ואין לצאת ממנה אפילו לאחר ששחט רובה. לרבי יוסי ברבי יהודה שחיטה כשרה אפילו בשאר טבעות, אבל אם שחט למעלה מהטבעת הגדולה היא מוגרמת ופסולה. ולרבי חנינא בן אנטיגנוס מוגרמת כשרה.

הלכה כרבי חנינא בן אנטיגנוס אמר רבי יהושע בן לוי, מוגרמת שפוסלים חכמים, כששחט רוב בטבעת גדולה ומיעוט

הגרים מחוץ לטבעת, לרבי יוסי ברבי יהודה כשרה. ומוגרמת הפסולה לרבי יוסי ברבי יהודה, כששחט רובה או כולה למעלה מן הטבעת, לרבי חנינא בן אנטיגנוס כשרה. ומבארת הגמרא, שלולי דבריו הייתי אומר שרבי חנינא בן אנטיגנוס לא הכשיר אלא את המוגרמת של חכמים, אבל כשכולה למעלה מן טבעת פסולה, לכן השמיע שלשיטתו כשרה גם כששחט למעלה מן הטבעת. שואלת הגמרא, ומנין שמכשיר אף מוגרמת של רבי יוסי ברבי יהודה? מבארת הגמרא, שאם כן היה לו לומר 'העיד עליה' כלומר על מוגרמת של חכמים, וכיון שאמר 'העיד על מוגרמת', משמע שמכשיר את כל המוגרמות שהוזכרו. והלכה כרבי חנינא בן אנטיגנוס, שכן רב נחמן הכשיר משיפוי כובע ולמטה.

הגרים שליש ראשון ושחט שני שליש אמר רב הונא אמר רב אסי, מחלוקת כששחט בתחילה שני שליש בתוך הטבעת שהוא רוב

הגרגרת, ואחר כך הגרים שליש האחרון מחוץ לטבעת. שלחכמים צריך שכל השחיטה תהיה בתוך הטבעת, ולרבי יוסי ברבי יהודה 'רובו ככולו', ומה שלאחר מכן יצא מחוץ הטבעת, נחשב כחיתוך בבשר שחוטתה. אבל אם שחט תחילה שליש למעלה מן הטבעת, אף אם סיים ושחט שני שליש במקום שחיטה, דברי הכל פסולה. שצריכים שחיתוך רוב הסימן שבו יציאת הנפש, תהיה במקום שחיטה.



כל מקום שמצינו רוב בשחיטה היא כשיטת רבי יוסי ברבי יהודה  
 אמר לו רב חסדא, אדרבה! אולי נאמר להיפך, שמחלוקתם כשהגרים שליש ושחט

שני שליש, רבי יוסי ברבי יהודה סובר שאין צריך שרוב קנה שבו יוצאת הנפש תהיה במקום שחיטה, אלא זה דומה לדין של קנה שפגום בחציו, שאם הוסיף ושחט בו משהו כשרה. וגם כאן, תחילה ההגרמה היא כפגימה בקנה, והיות ושחט אחר כך רוב במקום שחיטה, היא כשרה. ולחכמים אין ללמוד משם, ששם כשרה כיון שהפגם ויציאת הנפש הייתה במקום שחיטה<sup>159</sup>, אולם 'הגרמה' אינה במקום שחיטה ויציאת הנפש הייתה בשחיטת רוב סימן שלא במקום שחיטה, ולכן פסולה. אבל כששחט שני שליש והגרים שליש, הכל מודים שכשרה. שכן שנינו במשנה לקמן, שחט רוב הסימן והלך לו כשרה, הרי שלדברי הכל אומרים 'רובא ככולה'<sup>160</sup>? אמר לו רב יוסף, ומי שאמר שהמשנה לקמן אינה כשיטת רבי יוסי ברבי יהודה ולא כחכמים? אמר לו אביי, האם כל מקום שכתוב שרוב כשר היא כשיטת רבי יוסי ברבי יהודה? אמר לו, אני אמרתי שרוב שנאמר לגבי שחיטה היא כשיטת רבי יוסי ברבי יהודה ולא כחכמים שלשיטתם אין הולכים בשחיטה אחר הרוב.

הגמרא מביאה לשון אחרת בעניין, אמר רב הונא אמר רב אסי, מחלוקת שהגרים שליש ושחט שני שליש, שלרבי יוסי בר רבי יהודה כשר כפי מצינו ב'חצי קנה פגום', ולחכמים פסול ששם השחיטה ויציאת הנפש הייתה במקום שחיטה, וכאן יציאת הנפש לא הייתה ברוב מקום שחיטה. אבל אם שחט שני שליש והגרים שליש דברי הכל כשרה, וכן שנינו 'רובו של אחד כמוהו'. הקשה רב חסדא, מי אמר שמה ששנינו שם היא לא כשיטת רבי יוסי ברבי יהודה? אמר לו רב יוסף, האם כל מקום שכתוב שרוב כשר היא כשיטת רבי יוסי ברבי יהודה? אמר לו, אני אמרתי שרוב שנאמר לגבי שחיטה היא כשיטת רבי יוסי ברבי יהודה שכן מצינו שנחלקו.

מביאה הגמרא שנחלקו כשהגרים שליש ושחט שליש והגרים שליש. רב הונא אמר רב כשרה, רב יהודה אמר רב טרפה. רב הונא אמר רב כשרה,

159 וכיון שאין טרפות בקנה עד שתפסק רובא, (כלקמן מד.), החשב כאילו שלא נפגמה. רש"י.

160 ומשנתינו 'מלא החוט על פני כולה' מתפרשת כשההגרמה הייתה בתחילה. רש"י.



כיון שיציאת הנפש בשליש האמצעי הייתה במקום שחיטה. רב יהודה אמר רב טרפה, שצריכים רוב שחיטה כשרה.

שחט שלישי והגרים שלישי ושחט שלישי ושחט שלישי  
שליש שלישי

כשרה, וכששאלו את רב הונא, אמר טרפה. שמע רב יהודה הקפיד ואמר, כשאני הטרפתי הוא הכשיר, וכשהכשרתי הוא מטריף? אמר רב הונא, אכן יש מקום להקפיד על דברי משני טעמים. ראשית, הוא שמע מרב, ואני לא שמעתי אלא הטרפתי מסברתי. שנית, הרי רוב נעשה במקום שחיטה? אמר לו רב חסדא, אל תחזור בך<sup>161</sup>, שאם כן תפסיד גם מה שאמרת בדין הראשון. שהרי שם הכשרת, משום שיציאת הנפש הייתה בשליש האמצעי שהוא מקום שחיטה, והדין תלוי ביציאת הנפש. ולכן גם כאן הבהמה טריפה, שכן יציאת הנפש הייתה בהגרמה שבשליש האמצעי<sup>162</sup>.

רב נחמן הזדמן לסורא, שאלוהו, מה הדין במי ששחט שלישי והגרים שלישי ושחט שלישי? אמר להם, ניתן ללמוד ממה שאמר רבי אלעזר בר מניומי, שחיטה העשויה כמסרק כשרה. דוחה הגמרא, שיתכן שהכשיר כמסרק כששחט במקום שחיטה. ויש בזה חידוש, שאין זה נחשב לשחיטה מפורעת.

שחט במקום נקב או שחט ופגע  
בן נקב

ישב רבי אבא אחורי רב כהנא<sup>163</sup>, וישב רב כהנא לפני רב יהודה ושאלו, מה הדין במי שחט שלישי והגרים שלישי ושחט שלישי? אמר לו, שחיטתו כשרה משום שהרוב נעשה בשחיטה. ושאלו, מה הדין במי שהגרים שלישי ושחט שלישי והגרים שלישי? אמר לו, שחיטתו פסולה. ומה הדין כששחט באופן שהקנה פגום בצדו החיצון? אמר לו, שחיטתו כשרה. ומה הדין כששחט באופן שהקנה פגום בצדו הפנימי? אמר לו, שחיטתו פסולה.

161 עמוד ב'.

162 מה שכתוב פה 'הגרים' אינה כהגרמה שנחלקו בה חכמים ורבי יוסי, שהרי שם רב הונא אפילו בהגרים שלישי ושחט שני שלישי הטרף לדברי הכל, אלא כאן מדובר במוגרמת בשיפוי כובע. רש"י.

163 סימן: בכ"ד.

הלך רבי אבא ואמר לפני רבי אלעזר מה  
ששמע מרב יהודה. והלך רבי אלעזר ואמר

כן לפני רבי יוחנן, ושאלו מה ההבדל היכן היה הפגימה בקנה? אמר לו,  
שכששחט במקום נקב, נעשה כמי ששחט עובד כוכבים וגמר ישראל,  
שהרי יציאת נפש ברוב שחיטה כשרה נעשית. וכששחט ופגע בו נקב,  
נעשה כמי ששחט ישראל וגמר עובד כוכבים. קרא רבי יוחנן על רבי  
אלעזר, כל היום אתה יכול לומר 'עובד כוכבים עובד כוכבים' ואין  
הטעמים דומים ואין לתלות זה בזה. וביאר רבא, שדווקא בשחט ישראל  
וגמר עובד כוכבים היא טריפה, כיון שהישראל לא שחט יותר מחצי  
נחשב כאילו הקנה שלם, וכשסיים העובד כוכבים בשחיטתו הייתה  
יציאת הנפש, וכאילו הוא עשה הכל. אבל כאן ששחט ופגע בנקב, הרי  
הוא שחט כל מה שיכל, וכיון שאינה טריפה בחצי קנה, מה לי במקום  
נקב מה לי פגע בו נקב?

משנה

השוחט בצדדים לצד הצואר, שחיטתו כשרה<sup>164</sup>. המולק בצדדים,  
מליקתו פסולה שנאמר בה: "ממול ערפו" דהיינו מאחוריו.

השוחט ממול העורף מאחורי הצואר,  
שחיטתו פסולה שנפסלה הסכין מהמפרקת

מקום שחיטה ומליקה

לפני ששחט את הסימנים. המולק מן העורף וחתך בשר ומפרקת עד  
שהגיע לסימנים, כשרה שזו מצות מליקתו לכתחלה. השוחט תחת הגרון  
ב'צואר', שחיטתו כשרה. המולק מן הצואר מליקתו פסולה. שכל מול  
העורף כשר למליקה, וכל הצואר כשר לשחיטה. נמצא כשר בשחיטה  
פסול במליקה, כשר במליקה פסול בשחיטה.

גמרא

מבררת הגמרא, מהו הנקרא 'עורף'? אם  
העורף שאחורי הפרצוף, מדוע רק שוחט

מקום ה'עורף'

פסול, הרי גם במולק נאמר: "ממול ערפו", ולא ערפו? אלא 'עורף'  
הכוונה ממול עורף, וכפי ששנינו בסיפא 'כל העורף כשר למליקה', והרי

164 רש"י מפרש אפילו לכתחילה ותוס' חולקים וכ': דוקא דיעבד גזירה אטו לא החזיר.



עורף הוא דבר מועט? אלא מוכח שהכוונה 'מול עורף', שהוא ארוך. ומביא הגמרא שהדבר נלמד מברייתא. דתנו רבנן, "ממול ערפוי", מול הרואה את העורף. וכן הוא אומר: "וְהוּא יֵשֵׁב מִמְּלִי" והכוונה שרואים אותו. ואומר: "כִּי פָנוּ אֵלַי עֶרְף וְלֹא פָנִים". ומבארת הגמרא, שלולי שהברייתא הביאה פסוק נוסף היה מקום לשאול מנין ש'עורף' הכוונה מאחורי הפנים? לכן לומדים מהפסוק ש'עורף' כנגד הפנים, ומול הרואה את העורף הוא 'כנגד הגרון'.

